

Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце

В.Р.Языковіч

16.01 2020

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

Этнакультурнае праектаванне

спецыяльнасці перападрыхтоўкі

2-23 02 72 Культурна-адпачынкавая дзейнасць

кваліфікацыя: *арганізатар культурна-адпачынкавай дзейнасці*

у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,

зацверджаным 02.08.2016 г., рэг. № 25-13/187

Мінск, 2020

Распрацоўшчык праграмы:

I.I. Кірчук, старшы выкладчык кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Кафедра культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Пракол пасяджэння ад 14.01.2020 № 1

Савет Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Пракол пасяджэння ад 16.01.2020 № 1

УВОДЗІНЫ

Вучэбная праграма дысцыпліны «Этнакультурнае праектаванне» складзена згодна з адукацыйным стандартам перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці 2-23 02 72 «Культурна-адпачынкавая дзейнасць».

Змест праграмы дае ўяўленні аб розных аспектах этнакультурнага праектавання, прыкладах ажыццяўлення этнакультурных праектаў.

Мэта праграмы: вывучэнне тэарэтычных асноў праектавання ў этнакультурнай дзейнасці, якія забяспечваюць функцыянаванне этнакультурнай інфармацыі ў грамадстве.

Задачы праграмы:

азнаёмць з традыцыйнай народнай культурай як аб'ектам праектнай дзейнасці;

раскрыць асноўныя палажэнні Дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры ў Беларусі;

паказаць асаблівасці этнакультурнага праектавання;

вызначыць характэрныя рысы недзяржаўных форм праектавання этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні;

паказаць асаблівасці этнакультурнай дзейнасці ў рамках адукацыйных устаноў.

Метады навучання: тлумачальна-ілюстрацыйны; рэпрадуктыўны; праблемнага выкладання; даследчы.

Сродкі навучання: падручнікі, навучальныя дапаможнікі, кнігі-першакрыніцы, тэхнічнае абсталяванне.

Асноўныя патрабаванні да вынікаў навучання ў рамках праграмы.

Слухачы павінны:

ведаць:

сутнасць этнакультурнага праектавання, паняцце «праект», канцэпцыю праекта, віды забеспячэння этнакультурных праектаў, асаблівасці этнакультурнага праекта;

асноўныя тэарэтычныя палажэнні этнакультурнай дзейнасці;

асноўныя этапы і метады складання этнакультурных праектаў;

умець:

аналізаваць і сістэматызаваць этнакультурную дзейнасць па формах, тыпах, жанрах, відах;

ствараць асабістыя этнакультурныя праекты;

карыстацца практычнымі матэрыяламі ў этнакультурным праектаванні ў непрадбачаных прафесійных і жыццёвых абставінах;

праводзіць параўнальны аналіз і ацэнку розных тэарэтычных канцэпцый у этнакультурнай сферы з мэтай выкарыстання практычных ведаў у прафесійнай дзейнасці.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назва раздзела, тэмы	Колькасць гадзін								
		Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Круглыя сталы, тэматычныя дыскусіі	Лабараторныя заняткі	Дзелавыя гульні	Трэнінгі	Канферэнцыі
1	Традыцыйная народная культура як аб'ект праектнай дзейнасці	6	2							4
2	Асноўныя вектары дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры Беларусі	6	2	2						2
3	Асаблівасці этнакультурнага праектавання	6	2	2						2
4	Праектаванне этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні	6	2	2						2
5	Асаблівасці культурна-адукацыйных праграм рэалізацыі па фарміраванню этнакультурнай кампетэнтнасці	6	2							4
Усяго:		30	10	6						14

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Тэма 1. Традыцыйная народная культура як аб'ект праектнай дзейнасці

Паняцце традыцыйнай народнай культуры. Межы этнічнай і нацыянальнай прыналежнасці. Паняцце праектнай дзейнасці. Віды праектнай дзейнасці. Формы ўдзелу дзяржавы ў праектнай дзейнасці.

Шматзначнасць сучаснага выкарыстання тэрмінаў «этна» і «праект».

Фактары ўздзеяння на развіццё этнакультурнага праектавання як грамадскай з'явы і фарміраванне яе асноўных элементаў. Заканамернае павелічэнне аб'ёму інфармацыйных рэсурсаў грамадства, паскарэнне этнакультурных працэсаў у грамадстве, стварэнне новых этнакультурных тэхналогій, асаблівасці развіцця этнакультурных працэсаў. Уздзеянне на этнакультурнае праектаванне гісторыка-культурных, сацыяльна-эканамічных умоў існавання грамадства.

Тэма 2. Асноўныя вектары дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры Беларусі

Рэспубліканскія праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры. Рэгіянальныя праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры. Асаблівасці праектавання ў сферы традыцыйнай народнай культуры на рэспубліканскім і рэгіянальным узроўнях.

Нарматыўна-прававыя дакументы па захаванню традыцыйнай культуры Беларусі.

Спецыфіка дзяржаўнага ўдзелу ў праектаванні этнакультурнай дзейнасці.

Тэма 3. Асаблівасці этнакультурнага праектавання

Паняцце «этнакультурнае праектаванне» і віды: педагагічнае, арганізацыйна-педагагічнае, арганізацыйна-кіраўніцкае. Суадносіны паняццяў «этнакультурнае праектаванне» і «сацыякультурнае праектаванне». Схема стварэння этнакультурнага праекта з улікам рэгіянальных асаблівасцей і традыцый Беларусі ў цэлым.

Этнакультурнае праектаванне – асноўны кірунак дзейнасці ў этнакультурным развіцці рэгіёна.

Тэма 4. Праектаванне этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні

Паняцце недзяржаўнага (грамадскага) ўдзелу ў праектаванні этнакультурнай дзейнасці. Варыянты грамадскага ўдзелу ў этнакультурным

праектаванні. Вопыт этнакультурнага праектавання ў Мінскай вобласці. Вопыт этнакультурнага праектавання ў Заходняй Еўропе.

Стварэнне этнакультурнага праекта (практыка) як асноўны кампанент этнакультурнай дзейнасці. Узнікненне этнакультурнай практычнай дзейнасці. Развіццё этнакультурнай практыкі, ускладненне яе арганізацыйных форм і метадычных прыёмаў. Асноўныя рысы этнакультурнай практычнай дзейнасці: прадметнасць, сацыяльная абумоўленасць, мэтазгоднасць, суб'ектыўнасць.

Структурызацыя этнакультурнай практычнай дзейнасці: унутраны і знешні ўзроўні. Кампанентная (унутраная) структура этнакультурнай практыкі.

Тэма 5. Асаблівасці культурна-адукацыйных праграм рэалізацыі па фарміраванню этнакультурнай кампетэнтнасці

Паняцце «этнакультурная дзейнасць» у тэрмінасітэме. Этнакультурнае праектаванне як аснова этнакультурнай дзейнасці, адраджэння нацыянальных культурных традыцый, фальклору, дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, народных промыслаў і рамёстваў.

Стварэнне адукацыйных праграм з этнакультурным рэгіянальным кампанентам. Фарміраванне этнакультурнай кампетэнтнасці чалавека як актыўнага носбіта этнакультуры і міжэтнічнага ўзаемадзеяння.

Значэнне этнакультурнага выхавання як мэтанакіраванага працэсу далучэння да народнай мастацкай культуры, засваення традыцый, звычаяў, асноў маральнасці, развіцця лепшых рыс чалавека, яго творчага патэнцыялу, станоўчага эмацыянальнага фону агульнага развіцця. Арганізацыя цэласнага этнакультурнага выхаваўчага асяроддзя як псіхалага-педагагічная ўмова этнакультурнага выхавання.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАГА ВЫВУЧЭННЯ

Тэма 1. Традыцыйная народная культура як аб'ект праектнай дзейнасці

Пытанні

1. Межы этнічнай і нацыянальнай прыналежнасці.
2. Віды праектнай дзейнасці.
3. Формы ўдзелу дзяржавы ў праектнай дзейнасці.
4. Шматзначнасць сучаснага выкарыстання тэрмінаў «этна» і «праект».
5. Фактары ўздзеяння на развіццё этнакультурнага праектавання як грамадскай з'явы і фарміраванне яе асноўных элементаў.
6. Уздзеянне на этнакультурнае праектаванне гісторыка-культурных, сацыяльна-эканамічных умоў існавання грамадства.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Александренков, Э. Г. «Этническое самосознание» или «этническая идентичность» / Э.Г. Александренков // Этнографическое обозрение. – 1996. – № 3. – С. 13–23.
2. Беларусы: Сучасныя этнакультурныя працэсы / Г. І. Каспяровіч [і інш.] ; рэдкал.: А. І. Лакотка [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы. – Мінск : Беларус. навука, 2009. – 607 с.
3. Ткаченко, Н. В. Рассуждение о понятии «этничность» / Н. В. Ткаченко // Этнокультурная деятельность в современных образовательных организациях и учреждениях культуры: опыт, проблемы, перспективы : сб. материалов Междунар. науч.-практ. конф. Чебоксары ; М., 2017. – С. 58–62.

Тэма 2. Асноўныя вектары дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры Беларусі

Пытанні

1. Рэспубліканскія праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры.
2. Рэгіянальныя праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры.
3. Нарматыўна-прававыя дакументы па захаванню традыцыйнай культуры Беларусі.
4. Спецыфіка дзяржаўнага ўдзелу ў праектаванні этнакультурнай дзейнасці.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Асаблівасці культурнай дзейнасці аўтэнтчных фальклорных калектываў мастацкай творчасці (артыкул 229) / Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры // Нацыянальнай прававой Інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 02.08.2016, 2/2412.

2. Макрушыч, А. М. Удзел дзяржаўных структур у развіцці традыцыйнай культуры беларусаў у канцы ХХ – пачатку ХХІ ст. / А. М. Макрушыч // Этнокультурное развитие Беларуси в XIX – начале ХХІ в. : материалы Междунар. науч.-практ. конф. / редкол.: Т. А. Новогродский (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2011. – С. 192–197.

Тэма 3. Асаблівасці этнакультурнага праектавання

Пытанні

1. Суадносіны паняццяў «этнакультурнае праектаванне» і «сацыякультурнае праектаванне».

2. Схема стварэння этнакультурнага праекта з улікам рэгіянальных асаблівасцей і традыцый Беларусі ў цэлым.

3. Этнакультурнае праектаванне – асноўны кірунак дзейнасці ў этнакультурным развіцці рэгіёна.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Бакланова, Т. И. Основы теории народной художественной культуры / Т. И. Бакланова // Народная художественная культура : учебник для вузов. – М. : МГУКИ, 2000. – С. 12–41.

2. Белогуров, А. Ю. Этногенез и «национально-региональный компонент» / А. Ю. Белогуров // Высшее образование в России. – 2003. – № 6. – С. 34–39.

Тэма 4. Праектаванне этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні

Пытанні

1. Грамадскі ўдзел у этнакультурным праектаванні.

2. Вопыт этнакультурнага праектавання.

3. Структурызацыя этнакультурнай практычнай дзейнасці: унутраны і знешні ўзроўні.

4. Кампанентная (унутраная) структура этнакультурнай практыкі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Марков, А. П. Специфика и технология разработки региональных культурных программ / А. П. Марков, Г. М. Бирженюк // Основы

социокультурного проектирования. – СПб. : Санкт-Петербургский гуманитарный университет профсоюзов, 1997. – 125–159 с.

2. Этнология Беларуси: традиционная культура населения в исторической перспективе : учеб.-метод. пособие / Т. А. Навагородская [и др.]. – Минск : БГУ, 2009. – 335 с.

Тэма 5. Асаблівасці культурна-адукацыйных праграм рэалізацыі па фарміраванні этнакультурнай кампетэнтнасці

Пытанні

1. Этнакультурнае праектаванне як аснова этнакультурнай дзейнасці, адраджэння нацыянальных культурных традыцый, фальклору, дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, народных промыслаў і рамёстваў.

2. Стварэнне адукацыйных праграм з этнакультурным рэгіянальным кампанентам.

3. Фарміраванне этнакультурнай кампетэнтнасці чалавека як актыўнага носьбіта этнакультуры і міжэтнічнага ўзаемадзеяння.

4. Значэнне этнакультурнага выхавання як мэтанакіраванага працэсу далучэння да народнай мастацкай культуры, засваення традыцый, звычаяў, асноў маральнасці, развіцця лепшых рыс чалавека, яго творчага патэнцыялу, станоўчага эмацыянальнага фону агульнага развіцця.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Гладилина, И. П. Поликультурное образование в инновационных образовательных учреждениях / И. П. Гладилина // Теоретические проблемы этнической и кросс-культурной психологии : материалы Второй междунар. науч. конф. – Смоленск, 2010. – Т. 2. – С. 58–60.

2. Поштарева, Т.В. Формирование этнокультурной компетентности / Т. В. Поштарева // Педагогика. – 2005. – № 3. – С. 35–42.

СПІС РЭКАМЕНДАВАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры // Нацыянальны прававой Інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 02.08.2016, 2/2412.
2. Беларусазнаўства : навучальны дапаможнік / пад рэд. П. Брыгадзіна. – Мінск : Завігар, 1997. – 288 с.
3. Беларусь: Сучасныя этнакультурныя працэсы /Г. І. Каспяровіч [і інш.] ; рэдкал.: А. І. Лакотка [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы. – Мінск : Беларус. навука, 2009. – 607 с.
4. Боас, Ф. Методы этнологіі / Ф. Боас ; пер. Ю. С. Терентьева // Антологія ісследованияў культуры. – СПб. : Універсітэцкая кніга, 1997. – Т. 1. – С. 519–527.
5. Волков Г.Г. Этнопедагогіка. – М., 1999. – С. 168.
6. Гуд, П. А. Тэхналогія стварэння свята : вучэб. дапам. / П. А. Гуд. – 2-е выд., стэрэатып.– Мінск : Бел. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2008. – 224 с.
7. Макрушыч, А. М. Удзел дзяржаўных структур у развіцці традыцыйнай культуры беларусаў у канцы ХХ – пачатку ХХІ ст. / А. М. Макрушыч // Этнокультурнае развіццё Беларусі в ХІХ – пачатку ХХІ в. : матэрыялы Міжнароднага навука.-практ. канф. / рэдкал.: Т. А. Новогродскі (отв. рэд.) [і др.]. – Мінск : БГУ, 2011. – С. 192–197.
8. Марков, А. П. Асновы сацыякультурнага праектавання / А. П. Марков, Г. М. Бірженюк. – СПб. : Санкт-Пецярбургскі гуманітарны ўніверсітэт прафсаюзаў, 1997. – 260 с.
9. Нездемокская, Г. В. Этнопедагогіка : учеб. пособие для вузов / Г. В. Нездемокская. – М. : Академический проект [і др.], 2011. – 225 с.
10. Традыцыйная мастацкая культура беларусаў: у 6 т. – Мінск : Выш. школа, 2010.
11. Цітоў, В. С. Этнаграфічная спадчына. Беларусь. Краіна і людзі. – Мінск : Беларусь, 2001. – 208 с.
12. Этнаграфія Беларусі : энцыклапедыя. – Мінск : БелСЭ, 1989. – 578 с.
13. Этналогія Беларусі: традыцыйная культура насельніцтва ў гістарычнай перспектыве : вучэб.-метада. дапаможнік / Т. А. Навагродскі [і інш.]. – Мінск : БДУ, 2009. – 335 с.

Дадатковая

1. Александренков, Э. Г. «Этническое самосознание» или «этническая идентичность» / Э. Г. Александренков // Этнографическое обозрение. – 1996. – № 3. – С. 13–23.
2. Белогуров, А. Ю. Этногенез и «национально-региональный компонент» / А. Ю. Белогуров // Высшее образование в России. – 2003. – № 6. – С. 34–39.
3. Бакланова, Т. И. Основы теории народной художественной культуры / Т. И. Бакланова // Народная художественная культура : учебник для вузов. – М. : МГУКИ, 2000. – С. 12–41.
4. Гладилина, И. П. Поликультурное образование в инновационных образовательных учреждениях / И. П. Гладилина // Теоретические проблемы этнической и кросс-культурной психологии : материалы Второй междунар. науч. конф. – Смоленск, 2010. – Т. 2. – С. 58–60.
5. Михайлова, Л. И. Народная художественная культура : детерминанты, тенденции, закономерности социодинамики : монография / Л. И. Михайлова. – 4-е изд. – М. : Вузовская книга, 2007. – 262 с.
6. Наговицын, А. Е. Тайны мифологии славян / А. Е. Наговицын. – М. : Академический Проект [и др.], 2009. – 510 с.
7. Поштарева, Т. В. Формирование этнокультурной компетентности / Т. В. Поштарева // Педагогика. – 2005. – № 3. – С. 35–42.
8. Солодухина Т.К. Этнокультурное образование подрастающего поколения в национально-культурном центре / Т.К. Солодухина, В.И. Солодухина // Вестник МГУКИ 2013 №6(56). – с.117-122.
9. Ткаченко, Н. В. Рассуждение о понятии «этничность» / Н. В. Ткаченко // Этнокультурная деятельность в современных образовательных организациях и учреждениях культуры: опыт, проблемы, перспективы : сб. материалов Междунар. науч.-практ. конф. Чебоксары ; М., 2017. – С. 58–62.
10. Этнокультурное образование в современном мире: Сб. науч. статей по материалам Всероссийской очно-заочной научно-методической конференции "Этнокультурное образование в современном мире" (г. Саратов, 18-20 апреля 2017) ./ Науч. ред. Е.А. Александрова; ред.-сост. И.В. Кошкина. – М.: Издательство «Перо», 2017. – 880 с. [Электронное издание].